

Sygn. akt V KK 406/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Weronika Woźniak

przy udziale prokuratora del. do Prokuratury Krajowej Krzysztofa Urgacza,
w sprawie **M. J.**

oskarżonego z art. 263 § 2 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 19 stycznia 2023 r.,

kasacji wniesionej przez prokuratora - na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 1 czerwca 2022 r., sygn. akt V Ka 414/21

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Płońsku

z dnia 19 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K 108/21,

**uchyla wyrok w zaskarżonej części i przekazuje sprawę
Sądowi Okręgowemu w Płocku do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

M. J. został oskarżony o to, że:

1/ w czasie od 1 września 2019 r. do 1 października 2020 r. w miejscowości P., woj. [...], znęcał się psychicznie i fizycznie nad K. K. w ten sposób, że wszczynał awantury w trakcie których wyzywał ją słowami wulgarnymi, uporczywie nękał, poniżał, ośmieszał, ciągle niepokoił, krytykował, kontrolował rozmowy telefoniczne oraz groził pokrzywdzonej pozbawieniem życia przy czym groźba ta wzbudziła u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, iż zostanie spełniona, a także stosował przemoc fizyczną w postaci uderzania w okolice klatki piersiowej, ciągnięcia za włosy uderzania pięścią po rękach i nogach oraz bicia otwartą dłońią i pięścią po głowie, powodując zasinienia prawego oczodołu i pęknięcia naczynka w oku pokrzywdzonej, tj. o czyn z art. 207 § 1 k.k.,

2/ w dniu 4 października 2020 r. w P. przy ul. [...] woj. [...], dokonał uszkodzenia samochodu m-ki A. nr rej. [...] w ten sposób, że wykonując gwałtownie manewr cofania celowo uderzył tyłem pojazdu R. nr rej. [...] w przód ww. pojazdu powodując straty na kwotę nie mniejszą niż 500 zł na szkodę D. K. , tj. o czyn z art. 288 § 1 k.k.,

3/ w dniu 4 października 2020 r. w P. przy ul. [...] woj. [...] dokonał uszkodzenia samochodu m-ki F. nr rej. [...] w ten sposób, że przy użyciu metalowego przedmiotu powybił szyby tego pojazdu powodując straty na kwotę około 2.000 zł na szkodę R. K. , tj. o czyn z art. 288 § 1 k.k.,

4/ w dniu 4 października 2020 r. w P. woj. [...] kierował pod adresem R. K. groźby pozbawienia go życia, przy czym groźby te wzbudziły w pokrzywdzonym obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.,

5/ w dniu 4 października 2020 r. w P. woj. [...] kierował pod adresem D. K. groźby pozbawienia go życia, przy czym groźby te wzbudziły w pokrzywdzonym obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.,

6/ w dniu 4 października 2020 r. w P. przy ul. [...] woj. [...] kierował pod adresem M. G. groźby pozbawienia jej i jej dzieci życia, przy czym groźby te wzbudziły w pokrzywdzonej obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.,

7/ w dniu 4 października 2020 r. w P. przy ul. [...] woj. [...] kierował pod adresem A. P. groźby pozbawienia jej życia, przy czym groźby te wzbudziły w pokrzywdzonej obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.,

8/ w bliżej nieokreślonym czasie, nie wcześniej niż we wrześniu 2020 r. i nie później niż w dniu 4 października 2020 r. w P. bez wymaganego pozwolenia, wymaganego na podstawie ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji posiadał uszkodzoną broń palną, bojową, w postaci pistoletu maszynowego P. wzór [...], w której istotne części broni palnej nie zostały pozbawione cech użytkowych, tj. o czyn z art. 263 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w Płońsku wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2021 r., sygn. II K 108/21, uznał oskarżonego M. J.:

- I. za winnego popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu, opisanego w punkcie 1, wypełniającego dyspozycję art. 207 § 1 k.k. i za to na podstawie tego przepisu skazał go i wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- II. za winnego popełnienia zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów, opisanych w punkcie 2 i 3, wypełniających dyspozycję art. 288 §1 k.k. i za to na podstawie tego przepisu skazał go i wymierzył mu kary po 4 miesiące pozbawienia wolności,
- III. za winnego popełnienia zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów, opisanych w punkcie 4, 5, 6 i 7 wypełniających dyspozycję art. 190 § 1 k.k. i za to na podstawie tego przepisu skazał go i wymierzył mu kary po 3 miesiące pozbawienia wolności,
- IV. za winnego popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu, opisanego w punkcie 8, wypełniającego dyspozycję art. 263 § 2 k.k. i za to na podstawie tego przepisu skazał go i wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,
- V. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczone wobec oskarżonego kary połączył i wymierzył mu karę łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- VI. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od 4 października 2020 r. godz. 20:40 do 19 kwietnia 2021 r. godz. 10:45,
- VII. na podstawie art. 46 §1 k.k. zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz oskarżyciela posiłkowego D. K. kwoty 500 zł,
- VIII. na podstawie art. 46 §1 k.k. zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego R. K. kwoty 2.000 złotych.

Apelację w sprawie wniósł na korzyść oskarżonego prokurator, który zaskarżając wyrok w całości, na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 1

k.p.k. orzeczeniu temu zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 343 § 3, 6 i 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wniosku Prokuratora o wydanie wyroku skazującego M. J. bez przeprowadzenia rozprawy i wydaniu na posiedzeniu wyroku naruszającego warunki porozumienia między prokuratorem, a oskarżonym poprzez wymierzenie oskarżonemu za czyn I kary surowszej niż wskazana we wniosku Prokuratora przesłanym w trybie art. 335 § 2 k.p.k.” i wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia w punkcie I poprzez wymierzenie oskarżonemu za czyn opisany w punkcie 1 wyroku kary wskazanej we wniosku o dobrowolne poddanie karze, tj. 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu wywiedzionej apelacji, Sąd Okręgowy w Płocku wyrokiem z dnia 1 czerwca 2022 r., sygn. akt V Ka 414/21,

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- uniewinnił oskarżonego od popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt 8 aktu oskarżenia wskazując jednocześnie, że koszty procesu w tym zakresie ponosi Skarb Państwa,
- orzeczoną wobec oskarżonego karę pozbawienia wolności w pkt I części dyspozytywnej obniżył do 6 miesięcy,
- ustalił, że czyn zarzucany oskarżonemu w pkt 2 aktu oskarżenia wyczerpuje znamiona wykroczenia z art. 124 § 1 k.w. i na podstawie tego przepisu skazał oskarżonego na karę 500 zł grzywny,
- ustalił, że skazanie oskarżonego w pkt II części dyspozytywnej dotyczy czynu zarzucanego mu w pkt 3 aktu oskarżenia,
- odnośnie do rozstrzygnięcia zawartego w pkt V części dyspozytywnej ustalił, że podstawę kary łącznej stanowią kary pozbawienia wolności wymierzone oskarżonemu za przestępstwa zarzucane mu w pkt 1, 3, 4, 5, 6 i 7 aktu oskarżenia i orzeczoną karę łączną obniżył do roku pozbawienia wolności,
- jako podstawę prawną rozstrzygnięcia w pkt VII części dyspozytywnej wskazał art. 124 § 4 k.w.,

2. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie.

We wniesionej na niekorzyść oskarżonego kasacji, w zakresie uniewinnienia M. J. od popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt 8 aktu oskarżenia, prokurator

zarzucił „rażące naruszenie prawa, które miało wpływ na treść orzeczenia, to jest rażącą obrazę przepisów prawa karnego materialnego w postaci art. 263 § 2 k.k. oraz art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji poprzez uznanie, że zachowanie M. J. nie wypełniło znamion czynu zabronionego z art. 263 § 2 k.k. w sytuacji prawidłowego ustalenia, że istotna część broni w postaci komory zamkowej nie była pozbawiona cech użytkowych i mogła być podstawą do samodzielnego złożenia broni strzeleckiej poprzez dokooptowanie pozostałych niezbędnych elementów oraz przy stwierdzeniu funkcjonalności technicznej tego elementu broni.” W następstwie tego zarzutu skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie uniewinnienia oskarżonego od popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt 8 aktu oskarżenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Płocku do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja zasługiwała na uwzględnienie, ponieważ podniesiony w niej zarzut okazał się trafny.

Rozstrzygnięcie o uniewinnieniu oskarżonego od popełnienia czynu z art. 263 § 2 k.k. oparte zostało procesowo o przepis art. 440 k.p.k. (Sąd uznał, że orzeczenie Sądu pierwszej instancji jest rażąco niesprawiedliwe, co umożliwiło wydanie rozstrzygnięcia uniewinniającego niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów).

W toku postępowania odwoławczego Sąd dopuścił dowód z opinii Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w R. (k – 805 – 807), z wniosków której wynika, że:

- dowodowy pistolet maszynowy typu P. wzór [...] jest uszkodzoną bronią palną, bojową, podlegającą przepisom ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji – na jej posiadanie wymagane jest pozwolenie,
- zaspawana od stronu wlotu i wylotu lufa, szereg otworów w jej ścianie, uszkodzenie zamka w postaci zeszlifowania czoła i napawania materiału powodują, że w obecnym stanie z dowodowej broni nie można oddawać strzałów,
- istotna część dowodowej broni palnej w postaci komory zamkowej nie była pozbawiona cech użytkowych – nie da się wykluczyć, iż mogła być podstawą do samodzielnego złożenia broni strzeleckiej przez dokooptowanie

pozostałych elementów niezbędnych w broni palnej, przy tym: sama komora zamkowa nie wystarczy, by z broni strzeleckiej można było oddawać strzały z wykorzystaniem przeznaczonej do niej amunicji,

- w obecnym stanie dowodowej broni najprawdopodobniej nie można przywrócić cech użytkowych za pomocą zwykłych narzędzi.

Mimo treści przytoczonej opinii Sąd odwoławczy uniewinnił oskarżonego wyrażając pogląd, że dla przypisania posiadaczowi części broni palnej odpowiedzialności przewidzianej w art. 263 § 2 k.k. nie jest wystarczające ustalenie, że znajdujące się w jego władaniu części są tymi, które zostały skatalogowane w przepisie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji jako istotne części broni palnej i pneumatycznej. Istotne części broni lub amunicji mogą być uznane za broń palną tylko wówczas, gdy spełniają dodatkowe kryterium, będące wyrazem zdefiniowanej w art. 7 ust. 1 tejże ustawy istoty broni palnej – urządzenia niebezpiecznego dla życia lub zdrowia, zdolnego do wystrzeliwania pocisków i rażenia na odległość. Istotne części broni muszą być zatem gotowe lub obrobione (art. 5 ust. 1 ustawy). Cechy gotowości lub obrobienia będą posiadać w rozumieniu ustawy tylko te części broni palnej, które wykazują sprawność i funkcjonalność techniczną pozwalającą na ich bezpośrednie wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem. W ocenie Sądu, wprawdzie istotna część broni posiadanej przez oskarżonego – komora zamkowa – nie była pozbawiona cech użytkowych, jednak sama nie wystarczała do oddawania strzału z amunicji, a nadto nie była gotowa lub obrobiona w rozumieniu ustawy.

Zaprezentowane stanowisko zostało zasadnie zakwestionowane w apelacji wywiedzionej przez prokuratora.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 955) w rozumieniu ustawy bronią palną jest każda przenośna broń lufowa, która miota, jest przeznaczona do miotania lub może być przystosowana do miotania jednego lub większej liczby pocisków lub substancji w wyniku działania materiału miotającego. W art. 5 ust. 1 tej ustawy wskazano jednak, że za broń i amunicję uważa się gotowe lub obrobione części broni, przy czym istotnymi częściami broni palnej i pneumatycznej są: szkielet broni, baskila, lufa z komorą nabojową, zamek, komora zamkowa oraz bęben nabojowy (art. 5 ust. 2).

Oznacza to, że niepozbawiona cech użytkowych komora zamkowa znajdująca się w dowodowym pistolecie maszynowym, była istotną częścią broni, a w konsekwencji, na mocy ustawy, musi być uważana za broń palną, na którą wymagane jest zezwolenie. Nie ulega też wątpliwości, że jest to element gotowy, czyli nie wymagający obrobienia, co jasno wynika ze znajdującej się w aktach opinii, zatem dotycząca tej kwestii konkluzja Sądu jest całkowicie niezrozumiała. Nie można się również zgodzić ze stwierdzeniem, że broni nie można przywrócić zdolności rażenia, skoro w opinii stwierdza się, że nie można wykluczyć, iż komora zamkowa mogła być podstawą do samodzielnego złożenia broni strzeleckiej. Argumentacja Sądu w istocie odrywa się od treści art. 5 omawianej ustawy, koncentrując się na definicji z art. 7 ust. 1. Przyjęcie, iż warunkiem odpowiedzialności za nielegalne posiadanie broni palnej jest wyłącznie posiadanie urządzenia niebezpiecznego dla życia lub zdrowia, zdolnego do wystrzeliwania pocisków i rażenia na odległość, prowadziłoby do niemożliwego do zaakceptowania w procesie wykładni wniosku, iż przepisy art. 5 ust. 1 i 2 ustawy są zbędne – definiowanie istotnych elementów broni jako broni palnej nie miałoby sensu, ponieważ z żadnego z nich, postrzeganego oddzielnie, nie da się wystrzeliwać pocisków i razić na odległość. Dla uznania stanowiska Sądu odwoławczego za poprawne nie ma znaczenia także odwoływanie do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2004 r., I KZP 39/03, bowiem nie jest ona poświęcona kwestii broni palnej w rozumieniu art. 5 ust. 2 ustawy.

W następstwie poczynionych rozważań zgodzić się należy ze skarżącym, iż Sąd ustalił, że komora zamkowa dowodowej broni nie została pozbawiona cech użytkowych i mogła być podstawą do samodzielnego złożenia broni strzeleckiej przez dokooptowanie pozostałych niezbędnych elementów, a więc bez obróbki czy przystosowania. Słusznie zatem skarżący wywodzi, iż komora zamkowa stanowiła istotną część broni palnej i jej posiadanie bez zezwolenia wypełnia znamiona typu czynu zabronionego z art. 263 § 2 k.k. W uzasadnieniu kasacji trafnie nadto zauważono, że „przyjęcie zaprezentowanego przez Sąd II instancji poglądu zgodnie z którym dopuszczalne jest posiadanie niesprawnej broni ze sprawnym jej istotnym elementem w praktyce prowadziłoby do depenalizacji sytuacji, w której kilka osób posiada kompletną i sprawną broń palną, którą przechowuje jednak w częściach,

czemu m.in. zapobiec powinien właśnie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji”.

Kierując się powyższym należało uchylić wyrok Sądu Okręgowego Płocku w zaskarżonej części i przekazać sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. W toku ponowionego postępowania Sąd będzie zobowiązany do wzięcia pod uwagę powyższych rozważań. Dodatkowo należy zauważyć, że fakt, iż oskarżony posiadał jedynie istotną część broni palnej, a nie broń zdolną do wystrzeliwania pocisków i rażenia na odległość, powinien mieć znaczenie przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości zarzucanego mu czynu.